

Zbirka odločb sodne prakse

SODBA SODIŠČA (drugi senat)

z dne 13. marca 2019*

„Predhodno odločanje – Območje svobode, varnosti in pravice – Politika priseljevanja – Pravica do združitve družine – Direktiva 2003/86/ES – Izključitve iz področja uporabe direktive – Člen 3(2)(c) – Izključitev oseb, ki so upravičene do subsidiarne zaščite – Razširitev pravice do združitve družine na navedene osebe z nacionalnim pravom – Pristojnost Sodišča – Člen 11(2) – Neobstoj uradnih listinskih dokazov o družinskem razmerju – Pojasnila, ki se ne štejejo za dovolj verjetna – Obveznost organov držav članic, da izvedejo dodatne poizvedbe – Meje“

V zadevi C-635/17,

katere predmet je predlog za sprejetje predhodne odločbe na podlagi člena 267 PDEU, ki ga je vložilo rechtbank Den Haag zittingsplaats Haarlem (sodišče v Haagu, kraj zasedanja v Haarlemu, Nizozemska) z odločbo z dne 14. novembra 2017, ki je na Sodišče prispela istega dne, v postopku

E.

proti

Staatssecretaris voor Veiligheid en Justitie,

SODIŠČE (drugi senat),

v sestavi A. Arabadjiev (poročevalec), predsednik senata, T. von Danwitz, sodnik, M. Berger, sodnica, C. Vajda in P. G. Xuereb, sodnika,

generalni pravobranilec: N. Wahl,

sodni tajnik: K. Malacek, administrator,

na podlagi pisnega postopka in obravnave z dne 17. oktobra 2018,

ob upoštevanju stališč, ki so jih predložili:

- za E. M. L. van Riel in C. J. Ullersma, advocaten,
- za nizozemsko vlado M. K. Bulterman in C. S. Schillemans, agentki,
- za Evropsko komisijo G. Wils in C. Cattabriga, agenta,

po predstavitvi sklepnih predlogov generalnega pravobranilca na obravnavi 29. novembra 2018

izreka naslednjo

* Jezik postopka: nizozemščina.

Sodbo

- 1 Predlog za sprejetje predhodne odločbe se nanaša na razlago člena 3(2)(c) in člena 11(2) Direktive Sveta 2003/86/ES z dne 22. septembra 2003 o pravici do združitve družine (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 19, zvezek 6, str. 224).
- 2 Ta predlog je bil vložen v okviru spora med E., mladoletno osebo z eritrejskim državljanstvom in prebivališčem v Sudanu, in Staatssecretaris van Veiligheid en Justitie (državni sekretar za varnost in pravosodje, Nizozemska) (v nadaljevanju: državni sekretar), ker zadnjenavedeni ni ugodil prošnji za združitev družine, ki jo je za osebo E. vložila oseba A., eritrejska državljanica, ki je upravičena do subsidiarne zaščite na Nizozemskem in ki je navedla, da je teta in skrbnica osebe E.

Pravni okvir

Pravo Unije

Direktiva 2003/86

- 3 V uvodni izjavi 8 Direktive 2003/86 je navedeno:

„Posebno pozornost bi bilo treba posvetiti položaju beguncev zaradi razlogov, ki so jih prisilili, da so pobegnili iz svoje države, in ki so jim preprečevali, da bi tam živeli normalno družinsko življenje. Treba bi bilo torej določiti ugodnejše pogoje za uveljavljanje njihove pravice do združitve družine.“

- 4 Člen 2 Direktive 2003/86, ki je v poglavju I te direktive, naslovljenem „Splošne določbe“, določa:

„V tej direktivi:

- (a) ‚državljan tretje države‘ pomeni vsako osebo, ki ni državljan Unije v smislu člena 17(1) Pogodbe;
- (b) ‚begunec‘ pomeni državljan tretje države ali osebo brez državljanstva, ki uživa status begunca v smislu Ženevske konvencije o statusu beguncev z 28. julija 1951, dopolnjene s Protokolom, podpisanim v New Yorku 31. januarja 1967;
- (c) ‚sponzor‘ pomeni državljan tretje države, ki zakonito biva v državi članici in prosi za združitev s svojimi družinskimi člani, ali čigar družinski člani prosijo za združitev z njim/njo;
- (d) ‚združitev družine‘ pomeni vstop v državo članico in bivanje družinskih članov državljana tretje države, ki zakonito biva v navedeni državi članici, z namenom, da se ohrani družinska enota, ne glede na to, ali je družinsko razmerje nastalo pred ali po vstopu rezidenta;
- (e) ‚dovoljenje za prebivanje‘ pomeni dovoljenje, ki ga izdajo organi države članice in ki državljanu tretje države dovoljuje, da zakonito prebiva na njenem ozemlju [...];

[...]“

- 5 Člen 3 navedene direktive, ki je prav tako v njenem poglavju I, določa:

„1. Ta direktiva se uporablja, če ima sponzor dovoljenje za prebivanje države članice, ki velja za obdobje enega leta ali več in ima realne možnosti, da pridobi pravico do stalnega prebivanja, če so člani njegove družine državljani tretje države s kakršnim koli statusom.“

2. Ta direktiva se ne uporablja, če:

[...]

(c) ima sponzor dovoljenje za prebivanje v državi članici na podlagi subsidiarne oblike zaščite v skladu z mednarodnimi obveznostmi, nacionalno zakonodajo ali prakso držav članic, ali prosi za dovoljenje za prebivanje na tej podlagi in še čaka na odločitev glede svojega statusa.

[...]

5. Ta direktiva ne vpliva na možnost, da države članice sprejmejo ali ohranijo ugodnejše določbe.“

6 Člen 4 Direktive 2003/86, ki je v poglavju II te direktive, naslovljenem „Družinski člani“, v odstavku 1 določa:

„Države članice na podlagi te direktive in v skladu s pogoji, določenimi v Poglavju IV in členu 16, dovolijo vstop in bivanje naslednjim družinskim članom:

[...]

(c) mladoletnim otrokom, vključno s posvojenimi otroki sponzorja, če ima sponzor skrbništvo nad otroki in te otroke vzdržuje. [...]

[...]

Starost mladoletnih otrok, omenjenih v tem členu, mora biti pod mejo polnoletnosti, ki jo določa zakon države članice, in ne smejo biti poročeni.

[...]“

7 Člen 5 te direktive, ki je v njenem poglavju III, naslovljenem „Predložitev in obravnavanje prošenj“, določa:

„1. Države članice odločijo, ali naj za uveljavljanje pravice do združitve družine prošnja za vstop in bivanje pristojnim organom države članice predloži sponzor ali družinski člani.

2. Prošnji se priloži listinske dokaze o družinskem razmerju in izpolnjevanju pogojev, določenih v členih 4 in 6, in, kjer je ustrezno, členih 7 in 8, kot tudi overjene kopije potnih listin družinskega člana (družinskih članov).

Če je primerno, lahko države članice, da pridobijo dokaz o obstoju družinskega razmerja, s sponzorjem in njegovimi družinskimi člani opravijo pogovore in druga poizvedovanja, ki se jim zdijo potrebna.

[...]

4. Pristojni organi države članice osebo, ki je predložila prošnja, kakor hitro je mogoče pisno obvestijo o odločitvi in v vsakem primeru najkasneje v devetih mesecih od dne, ko je bila prošnja vložena.

V izjemnih okoliščinah, povezanih s težavnostjo preučitve prošnje, se časovni rok, omenjen v prvem pododstavku, lahko podaljša.

Za odločitev o zavrnitvi prošnje se navedejo razlogi. Če ob koncu obdobja, predvidenega v prvem pododstavku, odločitev ni sprejeta, posledice tega določi nacionalno pravo ustrezne države članice.

5. Pri obravnavanju prošnje države članice ustrezno upoštevajo interese mladoletnih otrok.“

- 8 Člen 10 navedene direktive, ki je v njenem poglavju V, naslovljenem „Združitev družine za begunce“, v odstavku 2 določa:

„Države članice lahko dovolijo združitev družine z drugimi družinskimi člani, ki niso omenjeni v členu 4, če jih begunec vzdržuje.“

- 9 Člen 11 Direktive 2003/86, ki je v prav tako v njenem poglavju V, določa:

„1. Za predložitev in obravnavanje prošnje se uporablja člen 5, ob upoštevanju odstavka 2 tega člena.

2. Če begunec ne more zagotoviti uradnih listinskih dokazov o družinskem razmerju, države članice upoštevajo druge dokaze o obstoju takšnega razmerja, ki se ocenijo v skladu z nacionalnim pravom. Odločitev o zavrnitvi prošnje ne sme temeljiti samo na dejstvu, da ni takšnih listinskih dokazov.“

- 10 Poglavje VII te direktive, ki se nanaša na „[k]azni in pritožbe“, zajema člene od 16 do 18 te direktive.

- 11 Člen 16(2) navedene direktive določa:

„Države članice lahko prav tako zavrnejo prošnjo za vstop in prebivanje zaradi združitve družine ali prekličejo ali ne podaljšajo dovoljenj za prebivanje za družinske člane, če se izkaže, da:

- (a) so bili uporabljeni lažni ali zavajajoči podatki, lažni ali ponarejeni dokumenti, kakšna druga prevara ali druga nezakonita sredstva;

[...]“

- 12 Člen 17 te direktive določa:

„Države članice ustrezno upoštevajo naravo in trdnost družinskih razmerij osebe in trajanje njegovega bivanja v državi članici ter obstoj družinskih, kulturnih in socialnih vezi z njegovo državo izvora, kadar zavrnejo prošnjo, prekličejo ali ne podaljšajo dovoljenja za prebivanje ali se odločijo, da bodo ukazale izgon sponzorja ali članov njegove družine.“

Smernice za uporabo Direktive 2003/86

- 13 Sporočilo Komisije Svetu in Evropskemu Parlamentu z dne 3. aprila 2014 o smernicah za uporabo Direktive 2003/86 (COM(2014) 210, v nadaljevanju: smernice) vsebuje te odlomke:

„[...]“

3. Predložitev in obravnavanje prošenj

[...]

3.2. Priloženi dokazi

V skladu s členom 5(2) se prošnji za združitev družine priložijo:

- (a) listinski dokazi o družinskem razmerju;

[...]

[Države članice] imajo delno možnost proste presoje pri odločanju, ali je ustrezno in potrebno preverjati dokaze družinskega razmerja prek pogovorov ali drugih poizvedovanj, vključno s testiranjem DNA [DNK]. Merili ustreznosti in potrebe pomenita, da taka poizvedovanja niso dovoljena, če obstajajo drugi ustrezni in manj restriktivni načini za določitev obstoja družinskega razmerja. Vsako prošnjo, priložene listinske dokaze ter ustreznost pogovorov in drugih poizvedovanj in potrebo po njih je treba oceniti za vsak primer posebej.

[...]

6. Združitev družine upravičencev do mednarodne zaščite

6.1. Begunci

[...]

Komisija poudarja, da je treba določbe iz poglavja V brati glede na načela iz člena 5(5) in člena 17. Pri obravnavanju prošelj za združitev družine za begunce morajo [države članice] zato pri vsakem posameznem primeru opraviti uravnoteženo in razumno presojo vseh upoštevanih koristi, pri čemer morajo zlasti upoštevati koristi mladoletnih otrok [...]. Odločitev ne more biti samodejno osnovana na posameznih dejavnikih; posamezni dejavnik je treba upoštevati zgolj kot enega od ustreznih dejavnikov [...].

[...]

6.1.2. Odsotnost uradnih listinskih dokazov

V členu 11 je navedeno, da se za predložitev in obravnavanje prošnje uporablja člen 5, pri uradnih listinskih dokazih pa velja odstopanje iz člena 11(2). Zato lahko [države članice] v skladu s členom 5(2) upoštevajo listinske dokaze o družinskem razmerju ter lahko po potrebi opravijo pogovore in druga poizvedovanja.

Vendar posebni položaj beguncev, ki so bili prisiljeni pobegniti iz svoje države, pomeni, da je zanje ali za njihove družine pogosto nemogoče ali nevarno predložiti uradne dokumente ali stopiti v stik z diplomatskimi ali konzularnimi organi v državi izvora.

Člen 11(2) je izrecen in ne pušča možnosti proste presoje, saj je v njem navedeno, da odločitev o zavrnitvi prošnje ne sme temeljiti samo na dejstvu, da ni takih listinskih dokazov, in [države članice] v takih primerih obvezuje, da „upoštevajo druge dokaze“ o obstoju družinskega razmerja. Ker je take „druge dokaze“ treba oceniti v skladu z nacionalnim pravom, imajo [države članice] delno možnost proste presoje, vendar bi morale sprejeti jasna pravila, ki urejajo te zahteve po dokazih. Primeri „drugih dokazov“ za opredelitev družinskih vezi so lahko pisne in/ali ustne izjave vložnikov, pogovori z družinskimi člani ali poizvedovanja o položaju v tujini. Te izjave se lahko nato na primer potrdijo z ustreznimi dokazili, kot so dokumenti, avdio-vizualno gradivo, kakršni koli dokumenti ali fizični dokazni material (npr. diplome, potrdila o denarnih nakazilih ...) ali poznavanje posebnih dejstev.

Posamezna ocena iz člena 17 zahteva, da [države članice] pri proučevanju dokazov, ki jih je predložil vložnik, upoštevajo vse ustrezne dejavnike, vključno s starostjo, spolom, izobrazbo, zgodovino in družbenim položajem ter posebnimi kulturnimi vidiki. Komisija meni, da se lahko, kjer po proučitvi drugih vrst dokazov še naprej ostajajo resni dvomi ali kjer obstajajo jasni znaki goljufivega namena, uporabi testiranje DNA [DNK], vendar zgolj kot skrajna možnost [...]. V takih primerih Komisija meni, da bi morale [države članice] upoštevati načela UNHCR [(Urad visokega komisarja Združenih narodov za begunce)] o testiranju DNA [DNK] [...].

[...]“

Nizozemsko pravo

- 14 Iz predložitvene odločbe je razvidno, da je bila Direktiva 2003/86 v nizozemski pravni red prenesena z Vreemdelingenwet 2000 (zakon o tujcih iz leta 2000), z Vreemdelingencirculaire 2000 (okrožnica o tujcih iz leta 2000) in z Werkinstructie 2014/9 (navodila za delo 2014/9).
- 15 Predložitveno sodišče, rechtbank Den Haag zittingsplaats Haarlem (sodišče v Haagu, kraj zasedanja v Haarlemu, Nizozemska), pojasnjuje, da je Kraljevina Nizozemska prenesla ugodnejše določbe poglavja V te direktive, ki se nanašajo združitev družine za begunce, vključno z neobveznimi določbami, ki so v tem poglavju. Natančneje, Kraljevina Nizozemska se je odločila, da navedeno direktivo uporabi za upravičence do subsidiarne zaščite, čeprav se ta direktiva v skladu z njenim členom 3(2)(c) zanje ne uporablja. Nizozemski zakonodajalec je tako odločil, da se to poglavje V neposredno in brezpogojno uporablja za njihov položaj.
- 16 Okrožnica o tujcih iz leta 2000 in navodila za delo 2014/9 se nanašata zlasti na presojo dokazov o obstoju družinskega razmerja med sponzorjem in državljanom tretje države, za katerega je bila vložena prošnja za združitev družine. Iz tega izhaja, da državni sekretar tej prošnji ugodi, če je dokazano, da je državljan tretje države dejansko del sponzorjeve družine.
- 17 V zvezi s tem mora sponzor po navedbah predložitvenega sodišča dokazati, da je bil zadevni državljan tretje države v resnici član njegove družine pred njegovim prihodom na Nizozemsko in da to dejansko družinsko razmerje ni bilo prekinjeno. Čeprav mora sponzor to načeloma dokazati z dokumenti, lahko – če teh dokumentov ni – predloži dopolnilne informacije ali verjetna, verodostojna in koherentna pojasnila glede resnične pripadnosti zadevnega državljana tretje države njegovi družini. Pri presoji, ali je varovanec resnično del sponzorjeve družine, se upošteva zlasti razlog, iz katerega je bil varovanec v to družino sprejet.
- 18 Nazadnje, če obstoja dejanskega družinskega razmerja ni mogoče dokazati s pomočjo uradnih dokumentov ali analize DNK, je mogoče opraviti pogovor z vprašanji o istovetnosti. Predložitveno sodišče navaja, da do tega pride zlasti pri varovancih v okviru postopka združitve družine.

Spor o glavni stvari in vprašanji za predhodno odločanje

- 19 Oseba A. in njena hči od 11. marca 2015 zakonito prebivata na Nizozemskem kot upravičenki do subsidiarne zaščite v smislu člena 3(2)(c) Direktive 2003/86. Oseba A. je 16. aprila 2015 pri pristojnih nizozemskih organih za osebo E. vložila prošnjo za združitev družine.
- 20 V utemeljitev te prošnje je predložila izjavo eritrejske osvobodilne fronte z dne 6. aprila 2015 (v nadaljevanju: izjava EOF), iz katere naj bi bilo razvidno, da je teta osebe E. in da je od smrti njenih bioloških staršev, ko je bila ta oseba stara pet let, tudi njena skrbnica. Poleg tega je navedla, da je od njihovega pobega iz Eritreje leta 2013, ko je bila oseba E. stara deset let, ta z njo do njenega odhoda na Nizozemsko prebivala v Sudanu. Oseba E. naj bi zdaj še vedno prebivala v Sudanu in naj bi bila nameščena v rejniško družino.
- 21 Državni sekretar je z odločbo z dne 12. maja 2016 prošnjo za združitev družine zavrnil.
- 22 Najprej se je oprl na dejstvo, da ni bila predložena nobena uradna dokazna listina glede dejanskega družinskega razmerja med osebama E. in A., saj je bil edini dokument, ki je bil za to predložen, in sicer izjava EOF, izdan na nedovoljen način. Državni sekretar je nato ugotovil, da ni bilo podano nobeno verjetno pojasnilo, zakaj ni bilo mogoče predložiti uradnih listinskih dokazov, čeprav Eritreja tvrstne dokumente, kot so mrliški listi, potrdila o skrbništvu, osebne izkaznice ali šolske oziroma

študentske izkaznice, izdaja. Nazadnje je državni sekretar še dodal, da bi bila prošnja za združitev družine glede na okoliščine lahko zavrnjena, ne da bi bilo treba organizirati pogovor z osebo E. ali osebo A. za ugotovitev resničnosti njunega družinskega razmerja.

- 23 Pritožba zoper to odločitev je bila zavrnjena s potrditveno odločbo z dne 27. oktobra 2016.
- 24 Ker je bila pri predložitvenem sodišču zoper zavrnitev prošnje za združitev družine iz postopka v glavni stvari vložena ničnostna tožba, je 18. maja 2017 potekala obravnava. Zadeva je bila nato predodeljena senatu in 13. septembra 2017 je potekala druga obravnava.
- 25 Predložitveno sodišče pojasnjuje, da je državni sekretar na zadnjenavedeni obravnavi umaknil svoje ugovore glede istovetnosti oseb E. in A. ter obstoja njune biološke povezanosti. Državni sekretar se je prav tako odpovedal sklicevanju na neobstoj uradnih listinskih dokazov, kar zadeva skrbništvo osebe A. nad osebo E., ker naj bi bilo tako skrbništvo po eritrejskem pravu priznано po samem pravu. Iz tega po mnenju tega sodišča izhaja, da so edini elementi, ki so v postopku v glavni stvari sporni, tisti, ki se nanašajo na neobstoj mrliških listov bioloških staršev osebe E. in na verjetnost pojasnil, ki jih je v zvezi s tem predložila oseba A.
- 26 Predložitveno sodišče dvomi o razlagi člena 11(2) Direktive 2003/86, ki bi jo bilo treba podati, in se zlasti sprašuje, ali mora zadevna država članica „upošteva[ti] druge dokaze o obstoju [družinskega razmerja]“, če begunec ne poda verjetne razlage glede tega, zakaj ni mogel predložiti uradnih listinskih dokazov.
- 27 To sodišče se ob upoštevanju sodbe z dne 18. oktobra 2012, Nolan (C-583/10, EU:C:2012:638, točke od 53 do 56), kljub temu sprašuje o pristojnosti Sodišča za odgovor na tako vprašanje v postopku v glavni stvari, pri čemer ugotavlja, da položaj osebe A. sicer ne spada na področje uporabe določb te direktive, ker je ta oseba zgolj upravičenka do subsidiarne zaščite, vendar je uporaba teh določb za tak položaj v skladu z nizozemskim pravom postala neposredna in brezpogojna.
- 28 V teh okoliščinah je rechtbank Den Haag, zittingsplaats Haarlem (sodišče v Haagu, kraj zasedanja v Haarlemu) prekinilo odločanje in Sodišču v predhodno odločanje predložilo ti vprašanji:
- „1. Ali je Sodišče ob upoštevanju člena 3(2)(c) Direktive [2003/86] in sodbe Nolan (C-583/10, EU:C:2012:638) z dne 18. oktobra 2012 pristojno za odgovor na vprašanja za predhodno odločanje nizozemskega sodišča glede razlage določb te direktive v sporu, ki se nanaša na pravico do prebivanja družinskega člana osebe, ki ji je bila priznana subsidiarna zaščita, če je bila navedena direktiva v nizozemskem pravu razglašena za neposredno in brezpogojno uporabljiva za osebe, ki jim je bila priznana subsidiarna zaščita?
2. Ali je treba člen 11(2) Direktive [2003/86] razlagati tako, da nasprotuje zavrnitvi prošnje begunca za združitev družine, če je ta zavrnitev utemeljena izključno s tem, da begunec prošnji ni priložil uradnih listinskih dokazov o družinskem razmerju,

ali pa

je treba člen 11(2) Direktive [2003/86] razlagati tako, da nasprotuje zavrnitvi prošnje begunca za združitev družine, ki temelji izključno na tem, da niso bili predloženi uradni listinski dokazi o družinskem razmerju, le tedaj, če je begunec verjetno pojasnil, zakaj teh listin ni predložil in zakaj jih tudi ne more predložiti v prihodnje?“

Postopek pred Sodiščem

- 29 Predložitveno sodišče je predlagalo, naj se ta predlog za sprejetje predhodne odločbe obravnava po najnem postopku predhodnega odločanja, ki je določen v členu 107 Poslovnika Sodišča.
- 30 Prvi senat Sodišča je 23. novembra 2017 po opredelitvi generalnega pravobranilca odločil, da se temu predlogu ne ugoti.
- 31 Predsednik Sodišča je kljub temu s sklepom z dne 27. novembra 2017 v skladu s členom 53(3) Poslovnika odločil, da se ta zadeva obravnava prednostno.

Vprašanja za predhodno odločanje

Prvo vprašanje

- 32 Predložitveno sodišče s prvim vprašanjem v bistvu sprašuje, ali je Sodišče na podlagi člena 267 PDEU pristojno za razlago člena 11(2) Direktive 2003/86 v primeru, kakršen je ta iz postopka v glavni stvari, v katerem se mora to sodišče izreči o prošnji za združitev družine, ki jo vloži upravičenec do statusa subsidiarne zaščite, če se ta določba za tak primer uporablja neposredno in brezpogojno na podlagi nacionalnega prava.
- 33 Člen 3(2)(c) Direktive 2003/86 med drugim določa, da se ta direktiva ne uporablja, če je sponzor državljani tretje države, ki mu je dovoljeno bivati v državi članici na podlagi subsidiarne oblike zaščite v skladu z mednarodnimi obveznostmi, nacionalnimi zakonodajami ali praksami držav članic.
- 34 Iz tega izhaja, da je treba Direktivo 2003/86 razlagati tako, da se ne uporablja za državljane tretjih držav, družinske člane upravičenca do statusa subsidiarne zaščite, kot je oseba A (sodba z dne 7. novembra 2018, K in B, C-380/17, EU:C:2018:877, točka 33).
- 35 Vendar je iz ustaljene sodne prakse Sodišča razvidno, da je to pristojno za odločanje o predlogu za sprejetje predhodne odločbe, ki se nanaša na določbe prava Unije, v okoliščinah, v katerih so se – tudi če dejstva v postopku v glavni stvari neposredno ne spadajo na področje uporabe tega prava – določbe navedenega prava uporabljale na podlagi nacionalnega prava, ker se je to sklicevalo na njihovo vsebino (sodba z dne 7. novembra 2018, K in B, C-380/17, EU:C:2018:877, točka 34 in navedena sodna praksa).
- 36 V takih položajih obstaja namreč nedvomen interes Evropske unije za to, da se zaradi izogibanja razlikam pri razlagi v prihodnosti povzete določbe prava Unije razlagajo enotno (sodba z dne 7. novembra 2018, K in B, C-380/17, EU:C:2018:877, točka 35 in navedena sodna praksa).
- 37 Tako je razlaga Sodišča glede določb prava Unije v položajih, za katere se ne uporablja to pravo, upravičena, kadar se te določbe neposredno in brezpogojno uporabljajo za take položaje na podlagi nacionalnega prava, da bi se zagotovilo enako obravnavanje teh položajev in položajev, za katere se navedene določbe uporabljajo (sodba z dne 7. novembra 2018, K in B, C-380/17, EU:C:2018:877, točka 36 in navedena sodna praksa).
- 38 V obravnavani zadevi je predložitveno sodišče, ki je edino pristojno za razlago nacionalnega prava v okviru sistema pravosodnega sodelovanja, vzpostavljenega s členom 267 PDEU (glej po analogiji sodbo z dne 7. novembra 2018, K in B, C-380/17, EU:C:2018:877, točka 37 in navedena sodna praksa), pojasnilo, da se je nizozemski zakonodajalec odločil, da upravičencem do subsidiarne zaščite zagotovi ugodnejšo obravnavo od tiste iz Direktive 2003/86 tako, da se za njih uporabljajo pravila o beguncih, ki so določena s to direktivo. To sodišče je iz tega sklepalo, da je v skladu z nizozemskim pravom v postopku v glavni stvari dolžno uporabiti člen 11(2) navedene direktive.

- 39 V teh okoliščinah je treba ugotoviti, da se je ta določba uporabljala neposredno in brezpogojno na podlagi nizozemskega prava za primere, kakršen je ta iz postopka v glavni stvari, in da torej obstaja nedvomen interes Unije, da Sodišče odloči o predlogu za sprejetje predhodne odločbe (glej po analogiji sodbo z dne 7. novembra 2018, K in B, C-380/17, EU:C:2018:877, točka 38).
- 40 Sodišče je namreč že presodilo, da je lahko, če je pogoj, naveden v točki 37 te sodbe, izpolnjen, pristojno tudi za primere, ki so izrecno izključeni iz področja uporabe akta Unije (sodba z dne 7. novembra 2018, C in A, C-257/17, EU:C:2018:876, točka 37 in navedena sodna praksa).
- 41 V tem okviru se pristojnost Sodišča ne more razumno spreminjati glede na to, ali je bilo področje uporabe zadevne določbe omejeno s pozitivno opredelitvijo ali z določitvijo nekaterih primerov izključitve, saj je ti zakonodajni tehniki mogoče uporabiti v enaki meri (sodba z dne 7. novembra 2018, C in A, C-257/17, EU:C:2018:876, točka 39).
- 42 Poleg tega, čeprav predložitveno sodišče navaja, da njegovi dvomi o pristojnosti Sodišča izhajajo iz sodbe z dne 18. oktobra 2012, Nolan (C-583/10, EU:C:2012:638), je treba ugotoviti, da je zadeva, v kateri je bila izdana ta sodba, imela posebnosti, ki jih v postopkih v glavni stvari ni (glej po analogiji sodbo z dne 7. novembra 2018, C in A, C-257/17, EU:C:2018:876, točke od 41 do 43).
- 43 Glede na zgoraj navedeno je treba na prvo vprašanje odgovoriti, da je Sodišče na podlagi člena 267 PDEU pristojno za razlago člena 11(2) Direktive 2003/86 v primeru, kakršen je ta iz postopka v glavni stvari, v katerem se mora predložitveno sodišče izreči o prošnji za združitev družine, ki jo vloži upravičenec do statusa subsidiarne zaščite, če se ta določba za tak primer uporablja neposredno in brezpogojno na podlagi nacionalnega prava.

Drugo vprašanje

- 44 Predložitveno sodišče z drugim vprašanjem v bistvu sprašuje, ali je treba člen 11(2) Direktive 2003/86 razlagati tako, da v okoliščinah, kakršne so te iz postopka v glavni stvari, v katerih je prošnja za združitev družine vložila sponzorka, ki je upravičena do statusa subsidiarne zaščite, in sicer za mladoletno osebo, katere teta je in katere skrbnica naj bi bila ter ki kot begunec brez družinskih vezi prebiva v tretji državi, nasprotuje temu, da se ta prošnja zavrne zgolj zato, ker sponzorka ni predložila uradnih listinskih dokazov o smrti bioloških staršev mladoletne osebe in s tem o dejanskem družinskem razmerju s to osebo ter ker so pristojni organi menili, da pojasnilo, ki ga je sponzorka navedla, da bi utemeljila, zakaj takih dokazov ni mogla predložiti, ni verjetno zgolj na podlagi splošnih informacij, ki so na voljo glede razmer v državi izvora, ne da bi upoštevali konkreten položaj sponzorke in mladoletne osebe ter posebne težave, v katerih sta ti se po svojih navedbah znašli pred begom iz svoje države izvora in po njem.

Cilj Direktive 2003/86

- 45 V zvezi s tem je treba na prvem mestu opozoriti, da je cilj Direktive 2003/86 spodbujati združitev družine in da je namen te direktive poleg tega podelitev varstva državljanom tretjih držav, zlasti mladoletnim osebam (glej v tem smislu sodbo z dne 6. decembra 2012, O in drugi, C-356/11 in C-357/11, EU:C:2012:776, točka 69).
- 46 V tem okviru člen 4(1) navedene direktive državam članicam nalaga natančno določene pozitivne obveznosti, ki jim ustrezajo jasno opredeljene subjektivne pravice. Od njih zahteva, da v primerih, ki jih določa ta direktiva, dovolijo združitev nekaterih članov sponzorjeve družine, ne da bi imele možnost proste presoje (sodbi z dne 27. junija 2006, Parlament/Svet, C-540/03, EU:C:2006:429, točka 60, in z dne 6. decembra 2012, O in drugi, C-356/11 in C-357/11, EU:C:2012:776, točka 70).

- 47 Med družinskimi člani sponzorja, za katere mora zadevna država članica dovoliti vstop in prebivanje, so v skladu s členom 4(1)(c) Direktive 2003/86 „mladoletni[...] otro[ci], vključno s posvojenimi otroki sponzorja, če ima sponzor skrbništvo nad otroki in te otroke vzdržuje“.
- 48 Poleg tega člen 10(2) Direktive 2003/86 določa, da lahko države članice dovolijo združitev družine z drugimi družinskimi člani, ki niso omenjeni v členu 4 te direktive, če jih begunec vzdržuje.
- 49 Predložitveno sodišče je v zvezi s tem pojasnilo, da nizozemsko pravo dovoljuje združitev družine za varovance, s katerimi je sponzor v dejanskem družinskem razmerju, in da so nizozemski organi zavezani dovoliti zaproseno združitev družine, če je dokazan obstoj dejanskega družinskega razmerja med sponzorjem in varovancem.
- 50 Ker je v obravnavani zadevi po navedbah osebe A. oseba E. njena varovanka, je očitno, da je prošnja za združitev družine iz postopka v glavni stvari lahko zajeta vsaj s primerom iz člena 10(2) Direktive 2003/86 in da bi bili nizozemski organi, če bi se ta predpostavka izkazala za resnično, zavezani dovoliti zaproseno združitev družine.
- 51 Iz podobnih razlogov, kot so bili navedeni v točki 38 te sodbe, je treba zato ugotoviti, da se člen 11 te direktive na podlagi nacionalnega prava uporablja za primer, kot je ta v postopku v glavni stvari.

Preučitev, ki jo morajo pristojni nacionalni organi opraviti v zvezi s prošnjo za združitev družine

- 52 V zvezi s preučitvijo, ki jo morajo opraviti pristojni nacionalni organi, tako iz člena 5(2) kot iz člena 11(2) Direktive 2003/86 izhaja, da imajo ti organi polje proste presoje zlasti pri preučitvi obstoja družinskega razmerja, pri čemer mora biti ta presoja opravljena v skladu z nacionalnim pravom (glej v tem smislu sodbi z dne 27. junija 2006, Parlament/Svet, C-540/03, EU:C:2006:429, točka 59, in z dne 6. decembra 2012, O in drugi, C-356/11 in C-357/11, EU:C:2012:776, točka 74).
- 53 Vendar države članice polja proste presoje, ki jim je priznana, ne smejo uporabljati tako, da bi bil ogrožen cilj Direktive 2003/86 in njen polni učinek. Poleg tega, kot je razvidno iz uvodne izjave 2 te direktive, ta priznava temeljne pravice in upošteva načela Listine Evropske unije o temeljnih pravicah (v nadaljevanju: Listina) (glej v tem smislu sodbo z dne 6. decembra 2012, O in drugi, C-356/11 in C-357/11, EU:C:2012:776, točki 74 in 75).
- 54 Države članice morajo zato ne zgolj razlagati svoje nacionalno pravo v skladu s pravom Unije, temveč tudi paziti, da se ne opirajo na tako razlago besedila sekundarne zakonodaje, ki bi bila v nasprotju s temeljnimi pravicami, ki jih varuje pravni red Unije (glej v tem smislu sodbe z dne 27. junija 2006, Parlament/Svet, C-540/03, EU:C:2006:429, točka 105; z dne 23. decembra 2009, Detiček, C-403/09 PPU, EU:C:2009:810, točka 34, in z dne 6. decembra 2012, O in drugi, C-356/11 in C-357/11, EU:C:2012:776, točka 78).
- 55 Člen 7 Listine, ki priznava pravico do spoštovanja zasebnega in družinskega življenja, pa je treba razlagati v povezavi z obveznostjo upoštevanja koristi otroka, ki je priznana v členu 24(2) Listine, in ob upoštevanju potrebe, da otrok vzdržuje redne osebne stike z očetom in materjo, ki je navedena v členu 24(3) Listine (sodba z dne 27. junija 2006, Parlament/Svet, C-540/03, EU:C:2006:429, točka 58).
- 56 Iz tega izhaja, da je treba določbe Direktive 2003/86 razlagati in uporabljati ob upoštevanju člena 7 in člena 24(2) in (3) Listine – kot je med drugim razvidno iz besedila uvodne izjave 2 in iz člena 5(5) te direktive – ki državam članicam nalagata, da morajo prošnje za združitev razlagati v korist zadevnih otrok in ob skrbi za spodbujanje družinskega življenja (sodba z dne 6. decembra 2012, O in drugi, C-356/11 in C-357/11, EU:C:2012:776, točka 80).

- 57 V zvezi s tem morajo pristojni nacionalni organi opraviti uravnoteženo in razumno presojo vseh upoštevanih koristi, pri čemer morajo zlasti upoštevati koristi zadevnih otrok (sodba z dne 6. decembra 2012, O in drugi, C-356/11 in C-357/11, EU:C:2012:776, točka 81).
- 58 Poleg tega je treba upoštevati člen 17 Direktive 2003/86, ki nalaga individualizacijo preizkusa prošelj za združitev (sodbi z dne 9. julija 2015, K in A, C-153/14, EU:C:2015:453, točka 60, in z dne 21. aprila 2016, Khachab, C-558/14, EU:C:2016:285, točka 43), pri katerem je treba ustrezno upoštevati naravo in trdnost družinskih razmerij osebe in čas njenega bivanja v državi članici ter obstoj družinskih, kulturnih in socialnih vezi z njeno državo izvora (sodba z dne 27. junija 2006, Parlament/Svet, C-540/03, EU:C:2006:429, točka 64).
- 59 Zato morajo pristojni nacionalni organi pri izvajanju Direktive 2003/86 in obravnavi prošelj za združitev družine opraviti med drugim posamično presojo, pri kateri se upoštevajo vsi upoštevni elementi obravnavanega primera in pri kateri se po potrebi posebna pozornost nameni koristim zadevnih otrok in skrbi za spodbujanje družinskega življenja. Zlasti okoliščine, kot so starost zadevnih otrok, njihov položaj v državi izvora in stopnja njihove odvisnosti od staršev, lahko vplivajo na obseg in intenzivnost zahtevanega preizkusa (glej v tem smislu sodbo z dne 27. junija 2006, Parlament/Svet, C-540/03, EU:C:2006:429, točka 56). Kot je bilo pojasnjeno v točki 6.1 smernic, odločitve nikakor ni mogoče samodejno sprejeti na podlagi nobenega ločeno obravnavanega elementa.

Obveznosti, ki jih imata sponzor in njegov družinski član, na katerega se nanaša prošnja za združitev družine

- 60 V zvezi z obveznostmi, ki jih imata sponzor in njegov družinski član, na katerega se nanaša prošnja za združitev družine, je treba opozoriti, da morajo biti taki prošnji v skladu s členom 5(2), prvi pododstavek, Direktive 2003/86 priloženi med drugim „listinski dokazi o družinskem razmerju“. V členu 11(2) te direktive je podrobneje navedeno, da morajo biti ti listinski dokazi „uradni“ in da če teh dokazov ni, „države članice upoštevajo druge dokaze o obstoju takšnega razmerja“. V členu 5(2), drugi pododstavek, navedene direktive pa je navedeno, da če „je primerno, lahko države članice, da pridobijo dokaz o obstoju družinskega razmerja, s sponzorjem in njegovimi družinskimi člani opravijo pogovore in druga poizvedovanja, ki se jim zdijo potrebna“.
- 61 Kot pa je generalni pravobranilec navedel v točkah 57 in 71 sklepnih predlogov, iz teh določb izhaja, da sta sponzor in njegov družinski član, na katerega se nanaša prošnja za združitev družine, dolžna sodelovati s pristojnimi nacionalnimi organi, zlasti za to, da se ugotovi njuna identiteta, obstoj njunega družinskega razmerja in razlogi, ki upravičujejo njuno prošnjo, kar pomeni, da je treba predložiti, kadar je mogoče, zahtevana dokazila ter, po potrebi, zahtevana pojasnila in informacije (glej po analogiji sodbo z dne 14. septembra 2017, K., C-18/16, EU:C:2017:680, točka 38).
- 62 Ta obveznost sodelovanja zato pomeni, da morata sponzor oziroma njegov družinski član, na katerega se nanaša prošnja za združitev družine, predložiti vse dokaze, ki so upoštevni pri presoji resničnosti družinskega razmerja, na katerega se sklicujeta, pa tudi, da morata odgovoriti na vprašanja in izpolniti zahteve pristojnih nacionalnih organov v zvezi s tem, da sta tem organom na voljo za pogovore ali druga poizvedovanja in da – če ne moreta predložiti uradnih listinskih dokazov o družinskem razmerju – pojasnita, zakaj teh dokazov nista mogla predložiti.

Preizkus predloženih dokazov in podanih izjav

- 63 V zvezi s preizkusom, ki ga opravijo pristojni nacionalni organi glede dokazne vrednosti in verodostojnosti dokazov, izjav ali pojasnil, ki jih tako predložita sponzor ali njegov družinski član, na katerega se nanaša prošnja za združitev družine, se z obvezno individualizirano presojo zahteva, da ti

organi vzamejo v obzir vse upoštevne elemente, vključno s starostjo, spolom, izobrazbo, izvorom in družbenim položajem sponzorja ali zadevnega člana njegove družine, ter vse posebne kulturne vidike, kot je pojasnjeno tudi v točki 6.1.2 smernic.

- 64 Kot je generalni pravobranilec navedel v točkah 65, 66, 77, 79 in 81 sklepnih predlogov, iz tega izhaja, da je treba te predložene elemente, izjave in pojasnila na eni strani presoјati objektivno ob upoštevanju tako splošnih kot posebnih upoštevnih, objektivnih, zanesljivih, natančnih in posodobljenih informacij v zvezi z razmerami v državi izvora, zlasti s stanjem zakonodaje in načinom njene uporabe, delovanjem upravnih služb ter po potrebi obstojem pomanjkljivosti, ki vplivajo na nekatere kraje ali nekatere skupine oseb v navedeni državi.
- 65 Na drugi strani morajo nacionalni organi upoštevati tudi osebnost sponzorja oziroma njegovega družinskega člana, na katerega se nanaša prošnja za združitev družine, konkreten položaj, v katerem sta, in posebne težave, s katerimi se srečujeta, tako da morajo biti zahteve, ki jih je mogoče določiti v zvezi z dokazno vrednostjo ali verodostojnostjo dokazov, ki jih predložita sponzor ali njegov družinski član, zlasti da bi dokazala, zakaj ni bilo mogoče predložiti uradnih listinskih dokazov o družinskem razmerju, sorazmerne ter odvisne od narave in obsega težav, ki sta jim ta izpostavljena.
- 66 V skladu z uvodno izjavo 8 Direktive 2003/86 je treba posebno pozornost posvetiti položaju beguncev, in sicer zaradi razlogov, ki so jih prisilili, da so pobegnili iz svoje države, in ki so jim preprečevali, da bi tam živeli normalno družinsko življenje. Kot je pojasnjeno tudi v točki 6.1.2. smernic, posebni položaj beguncev pomeni, da je zanje ali za njihove družine pogosto nemogoče ali nevarno predložiti uradne dokumente ali stopiti v stik z diplomatskimi ali konzularnimi organi v državi izvora.
- 67 Poleg tega iz navedenih preudarkov izhaja, da če sponzor očitno ne izpolni svoje dolžnosti sodelovanja ali če je na podlagi objektivnih elementov, ki jih imajo na voljo pristojni nacionalni organi, jasno razvidno, da je prošnja za združitev družine goljufivega značaja, jo lahko ti nacionalni organi zavrnejo.
- 68 Če pa take okoliščine niso podane, je treba šteti, da sta neobstoj uradnih listinskih dokazov o družinskem razmerju in morebitno pomanjkanje verjetnosti pojasnil, predloženih v zvezi s tem, zgolj dejavnika, ki ju je treba upoštevati pri posamični presoji vseh upoštevnih elementov obravnavanega primera, in pristojnih nacionalnih organov ne odvezujeta obveznosti iz člena 11(2) Direktive 2003/86, da upoštevajo druge dokaze.
- 69 Kot je opozorjeno tudi v točki 6.1.2 smernic, je v členu 11(2) te direktive brez možnosti proste presoje izrecno navedeno, da zavrnitev prošnje ne sme temeljiti samo na dejstvu, da ni takih listinskih dokazov, in ta člen države članice v takih primerih obvezuje, da upoštevajo druge dokaze o obstoju družinskega razmerja.

Skladnost preizkusa prošnje iz postopka v glavni stvari, ki ga je opravil državni sekretar, z zahtevami iz Direktive 2003/86

- 70 V obravnavani zadevi je državni sekretar v odločbah z dne 12. maja 2016 in z dne 27. oktobra 2016 med drugim ugotovil, da oseba A. ni predložila nobenega uradnega listinskega dokaza o smrti staršev osebe E. in o obstoju svojega skrbništva nad mladoletnim otrokom ter ni verjetno pojasnila, zakaj teh listinskih dokazov ni mogla predložiti, čeprav je bilo v Eritreji po navedbah državnega sekretarja tovrstne dokumente mogoče priskrbeti.
- 71 Vendar ni sporno, da je državni sekretar na obravnavi 13. septembra 2017 pri predložitvenem sodišču umaknil svoj ugovor glede neobstoja uradnih listinskih dokazov o obstoju skrbništva osebe A. nad osebo E., potem ko je ugotovil, da se tako skrbništvo po eritrejskem pravu priznava po samem pravu.

- 72 Iz tega izhaja, da odločitev o zavrnitvi prošnje za združitev družine iz postopka v glavni stvari od tega umika temelji zgolj na neobstoju mrliških listov bioloških staršev E. in na neverjetnosti pojasnil, ki jih je v zvezi s tem predložila oseba A.
- 73 Nizozemska vlada je na obravnavi pred Sodiščem zatrdila, da bi bilo treba za izključitev možnosti ugrabitve otroka ali celo trgovine z ljudmi dokazati smrt bioloških staršev osebe E.
- 74 Vendar je treba – brez poseganja v preverjanja, ki jih mora opraviti predložitveno sodišče – na prvem mestu ugotoviti, da iz spisa, ki ga ima na voljo Sodišče, ni razvidna nobena kršitev dolžnosti sodelovanja, ki zavezuje osebo A. Ni namreč sporno, da je ta oseba odgovorila na vsa vprašanja in storila vse, kar je v upravnem postopku od nje zahteval državni sekretar, in predvsem, da je navedla razloge, iz katerih z osebo E. po njenem mnenju nista mogli predložiti uradnih listinskih dokazov o družinskem razmerju, ki so jih zahtevali navedeni organi.
- 75 V zvezi z zadnjenavedenim je oseba A., kot je razvidno iz spisa, ki ga ima na voljo Sodišče, najprej navedla, da izdaja mrliških listov v Eritreji ni v pristojnosti služb za osebna stanja v Asmari (Eritreja), temveč v pristojnosti lokalnih uprav, pri katerih se postopek izdaje poleg tega od kraja do kraja močno razlikuje. Dalje, oseba A. je poudarila, da teh dokumentov nikoli ni imela, ker prihaja iz majhne vasi, ker je svoj dom zapustila samo, če je bilo to nujno, in ker imeti mrliške liste ni običajno. Nazadnje, navedenih dokumentov naj danes ne bi bilo mogoče pridobiti, ker naj bi z osebo E. Eritrejo zapustili nezakonito, tako da bi bili zaradi prošnje za izdajo teh listov s pomočjo lokalnih poznanstev izpostavljeni morebitnim „posegom diaspore“ ter bi njuna družina, ki je ostala v Eritreji, bila zaradi tega v nevarnosti in bi se srečala s tveganjem obveznosti plačila „davka diaspore“.
- 76 Na drugem mestu je iz tega spisa razvidno, da je državni sekretar pri presoji verjetnosti pojasnil, ki jih je podala A., sicer upošteval razpoložljive splošne informacije glede razmer v Eritreji, vendar ni jasno razvidno, da bi upošteval način uporabe upoštevne zakonodaje in dejstva, da je delovanje služb za osebna stanja v tej državi lahko odvisno od različnih lokalnih okoliščin. Poleg tega na podlagi navedenega spisa ni mogoče preveriti, ali je – in če sploh, v kolikšnem obsegu – državni sekretar upošteval osebnost in konkreten položaj oseb A. in E. ter posebne težave, v katerih sta se ti po svojih navedbah znašli pred begom iz svoje države izvora in po njem.
- 77 Na tretjem mestu ni na podlagi nobenega elementa iz spisa, ki ga ima na voljo Sodišče, razvidno, da bi državni sekretar upošteval starost osebe E., njen položaj begunca v Sudanu, to je v državi, v kateri naj bi bila po navedbah osebe A. nameščena v rejniško družino brez vsakršnih družinskih vezi, ali korist tega otroka, kot se kaže v takih okoliščinah. Če bi se trditve A. izkazale za resnične, bi bila ugoditev prošnji za združitev družine iz postopka v glavni stvari lahko edini način, da se osebi E. zagotovi možnost odraščanja v družinskem okolju. Kot pa je bilo navedeno v točki 59 te sodbe, lahko take okoliščine vplivajo na obseg in intenzivnost zahtevanega preizkusa.
- 78 Čeprav je dopustno, da pristojni nacionalni organi sprejmejo ukrepe za ugotavljanje goljufivih prošenj za združitev družine, ki se pojavljajo v okoliščinah ugrabitve otroka ali celo trgovine z ljudmi, kot pravilno trdi nizozemska vlada, ta okoliščina teh organov ne odvezuje obveznosti, da upoštevajo korist otroka, ki je morebiti v okoliščinah, kakršne je opisala oseba A.
- 79 Poleg tega zgolj na podlagi neobstoja mrliškega lista bioloških staršev in nezadostne verjetnosti pojasnil, predloženih za utemeljitev tega neobstoja, ni mogoče ugotoviti, da je bila zadevna prošnja za združitev družine nujno vložena v okoliščinah ugrabitve otroka ali trgovine z ljudmi. V zvezi s tem iz člena 11(2) Direktive 2003/86, v skladu s katerim zadevna država članica upošteva druge dokaze o obstoju družinskega razmerja in se ne more opreti zgolj na neobstoje listinskih dokazov, v povezavi s členom 7 ter členom 24(2) in (3) Listine izhaja, da so nacionalni organi glede na okoliščine zadeve lahko zavezani opraviti potrebna dodatna preverjanja, kot je pogovor s sponzorjem, da se izključi možnost takih pojavov.

- 80 Predložitveno sodišče, ki je edino, ki je neposredno seznanjeno s sporom, o katerem odloča, mora ob upoštevanju elementov, navedenih v prejšnjih točkah, preveriti, ali je preizkus prošnje iz postopka v glavni stvari, ki ga je opravil državni sekretar, v skladu z zahtevami iz Direktive 2003/86.
- 81 Ob upoštevanju vseh navedenih preudarkov je treba na drugo vprašanje odgovoriti, da je treba člen 11(2) Direktive 2003/86 razlagati tako, da v okoliščinah, kakršne so te iz postopka v glavni stvari, v katerih je prošnja za združitev družine vložila sponzorka, ki je upravičena do statusa subsidiarne zaščite, in sicer za mladoletno osebo, katere teta je in katere skrbnica naj bi bila ter ki kot begunec brez družinskih vezi prebiva v tretji državi, nasprotuje temu, da se ta prošnja zavrne zgolj zato, ker sponzorka ni predložila uradnih listinskih dokazov o smrti bioloških staršev mladoletne osebe in s tem o dejanskem družinskem razmerju s to osebo ter ker so pristojni organi menili, da pojasnilo, ki ga je sponzorka navedla, da bi utemeljila, zakaj takih dokazov ni mogla predložiti, ni verjetno zgolj na podlagi splošnih informacij, ki so na voljo glede razmer v državi izvora, ne da bi upoštevali konkreten položaj sponzorke in mladoletne osebe ter posebne težave, v katerih sta se ti po svojih navedbah znašli pred begom iz svoje države izvora in po njem.

Stroški

- 82 Ker je ta postopek za stranki v postopku v glavni stvari ena od stopenj v postopku pred predložitvenim sodiščem, to odloči o stroških. Stroški za predložitev stališč Sodišču, ki niso stroški omenjenih strank, se ne povrnejo.

Iz teh razlogov je Sodišče (drugi senat) razsodilo:

- 1. Sodišče Evropske unije je na podlagi člena 267 PDEU pristojno za razlago člena 11(2) Direktive Sveta 2003/86/ES z dne 22. septembra 2003 o pravici do združitve družine v primeru, kakršen je ta iz postopka v glavni stvari, v katerem se mora predložitveno sodišče izreči o prošnji za združitev družine, ki jo vloži upravičenec do statusa subsidiarne zaščite, če se ta določba za tak primer uporablja neposredno in brezpogojno na podlagi nacionalnega prava.**
- 2. Člen 11(2) Direktive 2003/86 je treba razlagati tako, da v okoliščinah, kakršne so te iz postopka v glavni stvari, v katerih je prošnja za združitev družine vložila sponzorka, ki je upravičena do statusa subsidiarne zaščite, in sicer za mladoletno osebo, katere teta je in katere skrbnica naj bi bila ter ki kot begunec brez družinskih vezi prebiva v tretji državi, nasprotuje temu, da se ta prošnja zavrne zgolj zato, ker sponzorka ni predložila uradnih listinskih dokazov o smrti bioloških staršev mladoletne osebe in s tem o dejanskem družinskem razmerju s to osebo ter ker so pristojni organi menili, da pojasnilo, ki ga je sponzorka navedla, da bi utemeljila, zakaj takih dokazov ni mogla predložiti, ni verjetno zgolj na podlagi splošnih informacij, ki so na voljo glede razmer v državi izvora, ne da bi upoštevali konkreten položaj sponzorke in mladoletne osebe ter posebne težave, v katerih sta se ti po svojih navedbah znašli pred begom iz svoje države izvora in po njem.**

Podpisi